

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Marek Motuk

w sprawie **K.T.**

skazanego z art. 180a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 13 września 2023 r.,

kasacji wniesionej na korzyść przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 4 października 2022 r., sygn. akt III K 1385/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania**

UZASADNIENIE

K.T. został oskarżony o to, że w dniu 26 maja 2022 r. w B. na ul. [...], na drodze publicznej, prowadził samochód osobowy marki P. o numerze rejestracyjnym [...] nie stosując się do decyzji Prezydenta Miasta B. nr [...] z dnia 29 lipca 2021 r. o cofnięciu uprawnień kategorii B, B1, AM [...] do kierowania pojazdami tj. o przestępstwo z art. 180a k.k. (k. 46-46v).

Na rozprawie w dniu 4 października 2022 r. K.T. i jego obrońca złożyli wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego i wymierzenie oskarżonemu kary grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 20 zł każda oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku, a także zasądzenie kosztów postępowania (k. 52v). Sąd Rejonowy w Białymstoku, na mocy art. 387 § 2 k.p.k. przychylił się do powyższego wniosku uznając, że okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości (k. 52v).

W następstwie powyższego, Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 4 października 2022 r., sygn. akt III K 1385/22 uznał oskarżonego K.T. za winnego popełnienia zarzuconego mu aktem oskarżenia przestępstwa i za to na podstawie art. 180a k.k. skazał go na karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych, przyjmując, iż jedna stawka dzienna równa się kwocie 20 zł (pkt I). Ponadto, na podstawie art. 42 § 1a pkt 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres jednego roku (pkt II). Wyrok zawierał także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu (pkt III) (k. 54).

Żadna ze stron postępowania nie zaskarżyła powyższego orzeczenia, które uprawomocniło się w dniu 12 października 2022 r. (k. 55).

W dniu 15 marca 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich, który zaskarżył powyższy wyrok w całości na korzyść skazanego K.T. Autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia podniósł zarzut rażącego i mogącego mieć istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia naruszenia prawa procesowego, tj. art. 387 § 2 k.p.k., polegającego na przyjęciu, że okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzuconego mu występkę z art. 180a k.k., związanego z niestosowaniem się w dniu 26 maja 2022 r. do decyzji Prezydenta Miasta B. o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami z dnia 29 lipca 2021 r., nie budzą wątpliwości w sytuacji, gdy z osnowy ujawnionej podczas rozprawy i zaliczonej na poczet materiału dowodowego decyzji tego organu nie wynikało, na jaki okres ów organ cofnął oskarżonemu uprawnienia do kierowania pojazdami. W konsekwencji Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i

przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się oczywiście zasadna, co przemawiało za jej rozpoznaniem i uwzględnieniem na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k.

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że uwzględnienie wniosku w trybie art. 387 § 2 k.p.k. jest możliwe tylko wtedy, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Sąd Najwyższy zwracał niejednokrotnie uwagę, że owych wątpliwości nie może przy tym budzić nie tylko zasadnicza kwestia sprawstwa czynu przez określoną osobę, ale wszelkie te okoliczności, które są istotne dla ustaleń o odpowiedzialności karnej sprawcy, w tym dla właściwej oceny prawnej czynu będącego przedmiotem osądu (zob. m.in. wyrok SN z dnia 19 października 2004 r., II KK 279/04, OSNKW 2005, nr 6, poz. 52). W przedmiotowej sprawie szczególnie wnikliwej analizy wymagała kwestia ustalenia obowiązywania w stosunku do oskarżonego – w chwili zarzuconego mu czynu – decyzji administracyjnej o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, co warunkowało jego odpowiedzialność karną z art. 180a k.k. Obowiązkowi temu Sąd Rejonowy w Białymstoku nie sprostął i mimo zasadniczych wątpliwości we wskazanym zakresie, zaakceptował wiosek oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze.

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażanym w orzecznictwie sądów administracyjnych, organ administracji wykonując na podstawie art. 182 § 2 k.k.w. wyrok orzekający zakaz prowadzenia pojazdów, jest ściśle związany jego treścią i nie ma możliwości jakiegokolwiek rozszerzania ani zawężania zakazu orzeczonego przez sąd. Z tych też względów może on cofnąć uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi wyłącznie na czas określony w wyroku, a cofnięcie uprawnień może dotyczyć tylko wskazanego przez sąd zakresu. Co więcej, orzeczenie organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami, bez powiązania decyzji z zakresem, na jaki orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów jest obarczone wadą (por. wyrok WSA w Kielcach z dnia 15 czerwca 2023 r., I SA/Ke 113/23; wyrok WSA w Gdańsku z dnia 31 maja 2023 r., III SA/Gd 588/22; wyrok WSA w Gliwicach

z dnia 28 lutego 2020 r., II SA/GI 1656/19; wyrok WSA w Gliwicach z dnia 19 lutego 2020 r., II SA/GI 1396/19; wyrok WSA w Olsztynie z dnia 8 stycznia 2020 r., II SA/OI 943/19; wyrok WSA w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2019 r., VII SA/Wa 2198/18).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów niniejszej sprawy zauważyć należy, że wprawdzie decyzja Prezydenta Miasta B. z dnia 29 lipca 2021 r. o nr [...] nie określała okresu, na jaki K.T. cofnięto uprawnienia do kierowania pojazdami, jednak bezspornie wiązała to rozstrzygnięcie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 14 czerwca 2021 r., sygn. akt VIII Ka 400/21, którym orzeczono względem ww. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat (k. 10). Wynika to nie tylko z osnowy wskazanej decyzji, lecz także jej uzasadnienia, w którym dodatkowo wskazano, że rzeczony środek karny biegnie od dnia 2 lutego 2020 r. do dnia 2 lutego 2022 r. włącznie. Ustalenia w zakresie czasu obowiązywania tego środka zostały poczynione prawidłowo. Sąd Okręgowy w Białymstoku wydłużając bowiem okres orzeczonego wobec K.T. zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych z 1 roku do 2 lat, jednocześnie utrzymał w mocy rozstrzygnięcie zawarte w punkcie III wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 31 marca 2021 r., sygn. akt III K 2043/20, na mocy którego na poczet tego zakazu ww. zaliczono okres zatrzymania prawa jazdy od 2 lutego 2020 r. (k. 17, 21). Stąd też po dniu 2 lutego 2022 r., a więc także w czasie czynu zarzucanego oskarżonemu w dniu 26 maja 2022 r., przedmiotowa decyzja powołana w wyroku sądu *meriti* nie stanowiła już przeszkody do odzyskania przez K.T. uprawnień do kierowania pojazdami. Okoliczność, iż oskarżonemu nie przywrócono tych uprawnień nie oznacza, że w dalszym ciągu pozostawały one cofnięte. Skoro w dacie czynu środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów został już wykonany w całości, to decyzja administracyjna w zakresie cofnięcia z tego powodu uprawnień nie obowiązywała. Zaniechanie poddania się kontrolnemu sprawdzeniu kwalifikacji, względnie nieuzyskanie pozytywnego wyniku z egzaminu, skutkowało zatem wyłącznie brakiem posiadania przez niego prawa jazdy, co z kolei może jedynie wyczerpywać ustawowe znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. (por. wyrok SN z dnia 13 lipca 2022 r., III KK 261/22, LEX nr 3480903; wyrok SN z dnia 2 marca 2022 r., III KK 48/22, LEX nr 3408436; wyrok SN z dnia 6 października 2021 r., IV

KK 344/21, LEX nr 3327282; wyrok SN z dnia 22 września 2021 r., IV KK 454/21, Supremus).

W tej sytuacji uznanie, że nie zachodzą wątpliwości stojące na przeszkodzie uwzględnieniu wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze stanowiło rażące naruszenie przepisu wskazanego w nadzwyczajnym środku zaskarżenia. W sposób oczywisty uchybienie to miało wpływ na treść wyroku, bowiem nie rozważono prawidłowo znaczenia i skutków braku sprecyzowania w decyzji Prezydenta Miasta B. z dnia 29 lipca 2021 r. o nr [...] okresu na jaki cofnięto oskarżonemu K.T. uprawnienia do kierowania pojazdami.

W świetle powyższych rozważań konieczne stało się więc uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Białymstoku, który przy ponownym rozpoznaniu sprawy będzie miał na względzie zaprezentowane powyżej stanowisko, w tym potrzebę rozważenia zakwalifikowania czynu zarzucanego oskarżonemu jako wykroczenia określonego w art. 94 § 1 k.k.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(P.B.)

[ms]